

АНАЛИЗ НА СЪВРЕМЕННИТЕ ПРЕПОРЪКИ И СТРАТЕГИИ ЗА МЕНИДЖМЪНТ НА СЪРДЕЧНОСЪДОВИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ

М. Дякова, Л. Спасов

ANALYSIS OF THE CONTEMPORARY RECOMMENDATIONS AND STRATEGIES FOR CARDIOVASCULAR DISEASE MANAGEMENT

M. Dyakova, L. Spasov

Резюме: Съречносъдовите заболявания значително повлияват здравните и социални системи посредством преждевременна инвалидност и смърт, дългосрочни грижи и скъпи здравни услуги. Вече са разработени многобройни интервенции за профилактика и контрол на социално-значимите заболявания. Възможно е да се неутрализират или модифицират рисковите фактори, началото или хода на болестта, степента на инвалидност, както и да се предотврати ранната или мъчителна смърт. Здравните показатели на популацията могат да се подобрят чрез ранно откриване, ефективно лечение и интензивна рехабилитация. Предизвикателството се крие в това да се уверим, че съществуващото научно познание и препоръки са рентабилни, справедливо разпределени, дългосрочно и реално изпълними в съответната здравна система и социално-икономическа действителност.

Summary: Cardiovascular diseases influence substantially the healthcare and social systems through early disability and death, long-term care and expensive health services. Numerous interventions for prevention and control of non-communicable diseases were and are constantly developed, confronting the problem. It is possible to neutralize or modify the risk factors, to influence the beginning or the development of the disease, to prevent disability or early and painful death. The health indicators of the population can be improved through early detection, effective treatment and intensive rehabilitation. However, the challenge is to be convinced that the existing scientific knowledge and recommendations are cost-effective, sustainable, equally distributed and applicable in the respective healthcare system and social and economic environment.

Демографските и здравни тенденции в Европа представят нови икономически и социални предизвикателства поради потенциалния спад на работната сила като следствие от ниската раждаемост и застаряване на населението. В западната част на Европейския Регион броят на хората над 64-годишна възраст се е удвоил от 50-те години насам, докато броят на тези над 80-годишна възраст е пораснал 4 пъти. Това може да се разглежда като триумф за общественото здраве, но също така поставя редица предизвикателства пред здравния и социалния сектор. Прогнозите са, че съотношението на икономически неактивните хора в напреднала възраст (> 65 години), към тези в продуктивна възраст в Европейския Съюз (ЕС) може да се удвои между до 2050 г. По-важно от всякога е хората да останат здрави и независими възможно най-дълго време, да се избегне преждевре-

менната инвалидност и смърт сред работещото население и заболяемостта да се „изтласка“ към края на живота. Неинфекциозните заболявания и най-вече сърдечносъдовите (ССЗ) са водеща причина за преждевременна инвалидност и смърт в европейските страни. Те поставят на изпитание здравните и социални системи и ресурси, като изискват дългосрочни и скъпи здравни услуги и грижи (14). Процентът от хората с хронични заболявания значително се увеличава в последните години. Седемдесет до осемдесет процента от разходите в здравеопазването са за лечение на хронични заболявания, а пациентите са големи консуматори на здравни услуги.

Промоцията на здраве и превенцията от незаразни болести заема относително малък дял от бюджета за здравеопазване. Според Организацията за Икономическо Развитие (OECD), средно само 3% от всички здравни